

مقایسه میزان اثر بخشی سه داروی هیدروکسی زین، ستریزین و داکسپین در درمان خارش مزمن ناشی از سولفور موستارد

مجید شهرتی^۱، سید مسعود داوودی^۲، سید بردیا صدر^۳، سعید کشاورز^۴، مهدی سیفی^۵،
محمد مهدی نقی زاده^۶ M.Sc.

آدرس مکاتبه: * دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا... (عج)، پژوهشکده‌ی طب نظامی، مرکز تحقیقات آسیبهای شیمیایی، تهران، ایران.

تاریخ اعلام وصول: ۱۳۸۵/۶/۲۸ تاریخ دریافت مقاله اصلاح شده: ۱۳۸۵/۹/۱۸ تاریخ اعلام قبولی مقاله: ۱۳۸۵/۱۰/۱۹

خلاصه

مقدمه: خارش مزمن، به عنوان یکی از شایعترین عوارض پوستی در بسیاری از جانبازان شیمیایی دیده شده، می‌تواند منجر به کاهش کیفیت زندگی بیمار گردد. با توجه به عوارض درمان طولانی مدت با برخی از داروها از جمله کورتیکواستروئیدها، همچنین کم اثر و عارضه دار بودن اغلب آنتی هیستامینهای نسل اول و کاربردهای جدیدی که داروی داکسپین در درمان خارش دارد، بر آن شدیم تا میزان اثربخشی و ایجاد عوارض جانبی سه داروی ستریزین، هیدروکسی زین و داکسپین را بررسی کرده، با یکدیگر مقایسه نماییم.

مواد و روش کار: این مطالعه به صورت دو سویه کور و تصادفی بر روی ۷۵ بیمار در بیمارستان بقیه ا... (عج) در طی سال ۱۳۸۴ انجام شد (۲۵ بیمار در هر گروه). پیش از شروع درمان، امتیاز خارش بر اساس جدول استاندارد و نیز با استفاده از آنالیز چشمی یا Visual Analysis Score (VAS) برای کلیه‌ی بیماران اندازه‌گیری شد. سپس بیماران به صورت تصادفی به سه گروه تقسیم شدند: گروه اول کپسول داکسپین با دوز ۱۰ میلی گرم روزانه، گروه دوم هیدروکسی زین با دوز ۲۵ میلی گرم روزانه و گروه سوم کپسول ستریزین با دوز ۱۰ میلی گرم روزانه به مدت یک ماه مصرف کردند. پس از پایان مداخله‌ی دارویی و همچنین در پایان یک ماه دوره‌ی پیگیری، مجدداً معیارهای خارش در بیماران ارزیابی شد.

نتایج: امتیاز خارش و VAS در بیماران هر سه گروه، پس از یک ماه درمان کاهش معنی داری پیدا کرد ($p < 0/05$) ولی در پایان یک ماه دوره‌ی پیگیری مجدداً وضعیت خارش به حالت اولیه بازگشت. ۱۸ بیمار در گروه هیدروکسی زین، ۱۴ بیمار در گروه داکسپین و ۶ بیمار در گروه ستریزین دچار خواب آلودگی ناشی از درمان شدند. در نهایت، هیدروکسی زین در مقایسه با داکسپین تأثیر تقریباً مساوی داشته ($p > 0/05$)، هر دو کاهش معنی داری در نمره‌ی خارش و VAS بیماران ایجاد کردند ($p < 0/05$)، در حالی که ستریزین نیز علیرغم کاهش قابل ملاحظه در معیار فوق ($p < 0/05$) نسبت به دو داروی قبل تأثیر کمتری داشت.

بحث: با توجه به اثر بخشی بهتر هیدروکسی زین و داکسپین در درمان خارش بیماران در این مطالعه و با توجه به عوارض جانبی بیشتری که در گروه مصرف کنندگان هیدروکسی زین دیده شد، به نظر می‌رسد در بین سه داروی فوق، داکسپین تأثیر بهتری در کاهش خارش مزمن داشته باشد.

واژگان کلیدی: خارش، سولفور موستارد، ستریزین، داکسپین، هیدروکسی زین.

۱- استادیار فارماکوتراپی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا... (عج)، پژوهشکده‌ی طب نظامی، مرکز تحقیقات آسیبهای شیمیایی، نویسنده‌ی مسؤول
e-mail: majidshohrati@yahoo.com

۲- استادیار دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا... (عج)، بیمارستان بقیه ا... (عج)، گروه پوست

۳- محقق، پژوهشکده‌ی طب نظامی، مرکز تحقیقات آسیبهای شیمیایی